

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของความใกล้ชิดระหว่างคู่รักและการรับรู้คุณภาพผลงานต่อการยืนยันคุณค่าในความสัมพันธ์แบบคู่รัก โดยได้ศึกษาตามแนวทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง (Self-Evaluation Maintenance Model หรือ SEM model) ของ Abraham Tesser (1988) และทฤษฎีการยืนยันคุณค่าในตนเอง (Self-Affirmation Theory) ของ Claude Steele (1988) ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถนำมาอภิปรายตามสมมติฐานที่เสนอไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักด้อยกว่าตนเอง

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการเรียนผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 เป็นบางส่วน นั่นคือพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีค่ามัธยฐานและอันดับของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 240.60$) มากกว่าผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักด้อยกว่าตนเอง ($M = 212.00$) อย่างมีนัยสำคัญ [$F(1, 84) = 7.99, p < .01$] ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองที่เสนอโดย Tesser (1988) ที่ว่าโดยปกติบุคคลมีการประเมินตนเองกับบุคคลอื่นอยู่ตลอดเวลา และหากการเปรียบเทียบดังกล่าวมาจากผลงานที่ด้อยกว่าของตนเองแล้ว บุคคลจะรู้สึกเป็นทุกข์และลดการเห็นคุณค่าในตนเองลงโดยผ่านกระบวนการเปรียบเทียบ โดยเฉพาะเรื่องที่ตนเองเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นนั้นเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง หรือเป็นเรื่องที่ตนเองมีความสนใจหรือมีความชำนาญ โดยจะส่งผลกระทบทางลบจากกระบวนการเปรียบเทียบ ซึ่งการเปรียบเทียบผลงานนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในกรณีของคู่รัก ที่ต้องประสบกับการประเมินตนเองกับคู่รักอยู่เสมอ ซึ่ง Steele (1988) ได้กล่าวถึงวิธีลดความรู้สึกเป็นทุกข์จากการเปรียบเทียบกับคู่รักผ่านการยืนยันคุณค่าในตนเอง ว่าผลจากการเปรียบเทียบผลงานระหว่างบุคคลส่งผลกระทบต่อสถานภาพของความสัมพันธ์ โดยบุคคลที่รู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าจะลดระดับความสัมพันธ์ลง หากบุคคลที่เปรียบเทียบกับนั้นเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกันมาก บุคคลจะมีแรงจูงใจในการรักษาความสัมพันธ์และความมีคุณค่าของตนเองไว้ และกระทำการยืนยันคุณค่าในตนเอง หรืออาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่คุกคามตัวตนของ

บุคคลจะช่วยให้บุคคลตระหนักถึงแหล่งข้อมูลเชิงบวกเกี่ยวกับตนเอง รวมทั้งกระทำการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ ในที่นี้เมื่อบุคคลถูกคุกคามจากการเปรียบเทียบผลงานกับคูรักรักของตน ซึ่งคูรักรักทำผลงานได้เหนือกว่าในเรื่องการเรียนซึ่งเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง บุคคลจะทำการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ระหว่างคูรักรัก ซึ่งจะเกิดขึ้นเฉพาะคู่ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากเท่านั้น รวมทั้งพบรายงานการวิจัยว่าบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากหลังจากจินตนาการว่าบุคคลอื่นทำผลงานได้เหนือกว่า บุคคลจะประเมินตนเองด้านความสัมพันธ์ระหว่างกันในทิศทางบวกมากกว่าบุคคลที่จินตนาการว่าบุคคลอื่นทำผลงานได้ด้อยกว่า (Lockwood et al., 2004) ดังนั้นจึงสอดคล้องกับผลที่พบในการวิจัยนี้คือบุคคลประเมินคุณลักษณะของคูรักรักด้านความสัมพันธ์ในทางบวกมากกว่าผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักรักด้อยกว่าตนเอง

แม้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักรักเหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ และการประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคูรักรักไม่มากกว่าผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักรักด้อยกว่าตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลที่ได้ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ ซึ่งคาดว่าเป็นผลมาจากวัฒนธรรมไทยซึ่งค่อนข้างเป็นวัฒนธรรมแบบคตริรวมหมู่ (Collectivistic) ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยต้องการให้บุคคลในสังคมมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงทำให้เกิดตัวตนแบบพึ่งพา (Interdependent self) ที่บุคคลจะอยู่เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยการพยายามรักษาไว้ซึ่งความกลมกลืนและเติมเต็มความต้องการของกลุ่มที่บุคคลอยู่ (Tafarodi & Swann, 1995) จึงส่งผลให้บุคคลในสังคมไทยรู้จักเกรงใจผู้อื่นและรู้จักถ่อมตน ไม่ยกตนข่มท่านให้ตนเองเหนือกว่าบุคคลอื่นและทำให้ผู้นั้นรู้สึกด้อยกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตนเองประสบความสำเร็จมากกว่าหรือมีชัยชนะเหนือกว่าบุคคลใกล้ชิดหรือผู้ที่เป็นที่รัก ดังนั้นบุคคลจึงไม่บรรยายตนเองในทิศทางที่ดีจนเกินไป การประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์จึงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการประเมินเหตุการณ์ด้านความสัมพันธ์นั้น ในสังคมตะวันตกที่เป็นวัฒนธรรมแบบปัจเจกบุคคลย่อมเน้นให้บุคคลแสดงเอกลักษณ์ของตนเองอย่างเด่นชัด ก่อให้เกิดตัวตนแบบเป็นอิสระ (Independent self) บุคคลจึงอาจมีจินตนาการเหตุการณ์เกี่ยวกับอนาคตของความสัมพันธ์ระหว่างคูรักรักได้ลึกซึ้ง จริงจังและเป็นตัวของตัวเองมากกว่าบุคคลที่อยู่ในสังคมไทย จึงอาจลำยืนยันคุณค่าในตนเองเมื่อตนเองถูกคุกคาม โดยผ่านทางความสัมพันธ์ที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน ได้ร่วมชีวิตกันมากกว่าคนไทย นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาไทยที่แม้จะมีคูรักรัก ก็อาจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันไม่เท่ากับคูรักรักในสังคมตะวันตก ที่แม้จะอยู่ในวัยเรียนระดับอุดมศึกษาเหมือนกัน แต่ก็อาจมีความใกล้ชิดและพฤติกรรมผูกมัดต่อ

กันมากกว่า จึงเป็นการง่ายกว่าที่นักศึกษาในสังคมตะวันตก จะยืนยันคุณค่าของตนเองผ่าน เหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก อย่างไรก็ตามทั้งการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้าน ความสัมพันธ์ ($M = 233.47$) และการประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 154.87$) ก็อยู่ในทิศทางที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือมากกว่าในเงื่อนไขที่รับรู้ว่าคุณภาพ ผลงานของคู่รักดียกว่าตนเอง ($M = 218.67$ และ $M = 150.80$ ตามลำดับ)

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการทำงานผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐาน ข้อที่ 1 โดยพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รัก เหนือกว่าตนเอง มีค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้าน ความสัมพันธ์ ($M = 207.80$) การประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 210.60$) และการประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 151.07$) ไม่แตกต่างจากผู้รับรู้ว่าคุณ ภาพผลงานของคู่รักดียกว่าตนเอง ซึ่งทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองเสนอ โดย Tesser (1988) ที่ว่าบุคคลจะเกิดกระบวนการสะท้อนหรือกระบวนการเปรียบเทียบได้นั้น มี ปัจจัยส่งผลให้เกิดกระบวนการดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว ได้แก่ ตัวแปรความใกล้ชิด ระหว่างบุคคล ตัวแปรคุณภาพของผลงานของบุคคลอื่น และตัวแปรความเกี่ยวข้องกับการ นิยามตนเองของบุคคล สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการทำงานในกลุ่มตัวอย่างซึ่ง เป็นนิสิตนักศึกษาไทยนั้น สถานการณ์ด้านการทำงานยังไม่มีเกี่ยวข้องกับการนิยาม ตนเองของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในวัยเรียนยังไม่เคยเผชิญกับการใช้ชีวิต แบบรับเงินเดือนและเปรียบเทียบกับคู่รัก จึงอาจทำให้ไม่สามารถจินตนาการสถานการณ์ด้าน การทำงานให้สมจริงสมจังสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้ รวมทั้งอาจมองว่าการประสบ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวจากการทำงานยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะของงานที่ทำ โชค หัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานในที่ทำงาน รวมทั้งสถานการณ์ เศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้นๆ ดังนั้นสถานการณ์ด้านการทำงานจึงไม่คุ้มค่าตัวตนของ บุคคลมากพอที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์

สมมติฐานที่ 2 ผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของ คู่รักเหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์มากกว่ากลุ่มควบคุม

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการเรียนผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งหมด นั่นคือผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รัก เหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์มากกว่ากลุ่มควบคุม โดยพบว่าผู้ที่มี ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีค่า มัธยฐานเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 240.60$)

มากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 206.13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$F(1, 84) = 11.60, p < .001$] และพบค่ามัธยฐานเลขคณิตของผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 233.47$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 154.87$) มากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$F(1, 84) = 4.78, p < .05$ และ $F(1, 84) = 4.18, p < .05$ ตามลำดับ] การวิจัยที่ศึกษาคู่สามีภรรยาและคู่เพื่อนร่วมงานตนเองว่ารู้สึกดีเมื่อคู่ของตนทำผลงานได้ดีกว่าในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองของอีกฝ่ายสูง แต่รายงานในทิศทางกลับกันเมื่อคู่ของตนทำผลงานได้ดีกว่า ในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามของตนเองสูง (Beach และคณะ, 1998; Lockwood และคณะ, 2004; Tesser, 1998) ซึ่งผลจากการเปรียบเทียบดังกล่าวคุกคามตัวตนของบุคคล แต่บุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากจะมีแรงจูงใจในการรักษาความสัมพันธ์จั่นคู่รัก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการยืนยันคุณค่าในตนเองของ Steele โดยส่งผลให้บุคคลมองไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและคู่รักว่าเป็นแหล่งของคุณค่า รวมไปถึงแนวคิดเกี่ยวกับตัวตนของคู่รัก ทศนคติ และลักษณะเฉพาะตัวของคู่รัก ก็เป็นแหล่งของตัวตนของอีกฝ่าย ที่จะใช้ยืนยันคุณค่าในตนเองได้เช่นกัน (Aron และคณะ, 1991) ต่อจากนั้นบุคคลจึงกระทำการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ซึ่งจะเกิดขึ้นเฉพาะคู่ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากเท่านั้น ดังนั้นผลที่พบในการวิจัยนี้คือผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเองจะประเมินคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ในทางบวกมากกว่ากลุ่มควบคุม ส่วนกรณีของกลุ่มควบคุมจะสอดคล้องกับทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองของ Tesser (1988) ที่ว่าเมื่อบุคคลไม่ทราบผลงานของอีกฝ่ายว่ามีผลงานเหนือกว่าหรือด้อยกว่าผลงานของตนเอง บุคคลจะไม่เกิดการประเมินตนเองผ่านกระบวนการสะท้อนหรือกระบวนการเปรียบเทียบ ถึงแม้ว่าผลงานดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง เพราะผลงานของบุคคลอื่นนั้นไม่คุกคามกับตัวตนของบุคคล ดังนั้นบุคคลจึงไม่เกิดการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ ไม่ว่าบุคคลจะมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากหรือมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย แต่บุคคลจะประเมินตนเองตามความเป็นจริง

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการทำงานผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 207.80$) ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 210.60$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 154.87$) มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลที่ได้เป็นไปในทิศทางตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ซึ่งพอสรุปได้ตามการ

รับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการทำงานตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการทำงานได้ไม่กระจ่างชัด อันเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาซึ่งกำลังอยู่ในวัยเรียน จึงทำให้ไม่สามารถจินตนาการสถานการณ์ด้านการทำงานให้สมจริงสมจังสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้ ดังนั้นสถานการณ์ด้านการทำงานจึงไม่คู่ค้ำกับตัวตนของบุคคล จึงส่งผลให้ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักดีกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการเรียนผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งหมด นั่นคือผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักดีกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม โดยพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักดีกว่าตนเอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 218.67$) ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 212.00$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 150.80$) ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($M = 211.40$, $M = 206.13$ และ $M = 137.80$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งในเงื่อนไขควบคุมผลที่ได้นี้สอดคล้องกับทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองของ Tesser (1988) ที่ว่าบุคคลจะไม่เกิดการประเมินตนเองผ่านกระบวนการสะท้อนหรือกระบวนการเปรียบเทียบ เมื่อบุคคลไม่ทราบผลงานของอีกฝ่ายว่ามีผลงานเหนือกว่าหรือดีกว่าผลงานของตนเอง ดังนั้นผลงานดังกล่าวจึงไม่คู่ค้ำตัวตนของบุคคล บุคคลจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกระทำการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ บุคคลจึงมีการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักตามสภาพความเป็นจริง (Steele, 1988) ส่วนในเงื่อนไขผลงานของคู่รักดีกว่าตนเองนั้น บุคคลไม่เกิดการคุกคามจากการเปรียบเทียบผลงานระหว่างบุคคล เพราะตนเองสามารถทำผลงานได้ดีกว่าคู่รัก บุคคลจึงไม่จำเป็นต้องกระทำการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์เช่นเดียวกัน ดังนั้นในเงื่อนไขผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักดีกว่าตนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมจึงไม่มีความแตกต่างกัน

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการทำงานผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 เป็นบางส่วน โดยพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักดีกว่าตนเอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์

ระหว่างคูรัก ($M = 148.07$) ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($M = 147.47$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพอสรุปได้ตามที่ได้กล่าวมาในการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการเรียนข้างต้น ที่ว่าเมื่อบุคคลไม่ทราบว่าผลงานของอีกฝ่ายมีผลงานเหนือกว่าหรือด้อยกว่าผลงานของตนเอง และบุคคลที่รับรู้ว่าคุณภาพของคูรักด้อยกว่าตนเองนั้น ตัวตนของบุคคลจะไม่ถูกคุกคามจากการเปรียบเทียบผลงาน บุคคลจึงไม่กระทำการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์เช่นเดียวกัน ดังนั้นผลการวิจัยในด้านการประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคูรักจึงไม่พบความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักด้อยกว่าตนเองกับกลุ่มควบคุม แต่พบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักด้อยกว่าตนเอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 222.87$) และการประเมินคุณลักษณะของคูรักด้านความสัมพันธ์ ($M = 226.27$) แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($M = 203.87$ และ $M = 201.87$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจอธิบายได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากกับคูรัก ยังคงต้องการมองตนเองและคูรักว่ามีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ที่น่าปรารถนา แม้ว่าคูรักจะมีผลงานที่ประสบความสำเร็จได้ไม่เท่ากับตน

สมมติฐานที่ 4 ผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักเหนือกว่าตนเอง และมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการเรียนผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งหมด นั่นคือผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักเหนือกว่าตนเอง และมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย โดยพบว่าผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักเหนือกว่าตนเอง และมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 233.47$) และประเมินคุณลักษณะของคูรักด้านความสัมพันธ์ ($M = 240.60$) มากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักเหนือกว่าตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$F(1, 84) = 11.44, p < .001$ และ $F(1, 84) = 15.63, p < .001$ ตามลำดับ] และพบค่ามัชฌิมเลขคณิตของผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักเหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคูรัก ($M = 154.87$) มากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคูรักเหนือกว่าตนเอง ($M = 129.07$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, $F(1, 84) = 9.55, p < .01$ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองของ Tesser (1988) และ

ทฤษฎีการยืนยันคุณค่าในตนเองของ Steele (1988) ที่ว่าบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก เมื่อถูกคุกคามจากการเปรียบเทียบโดยผลงานของตนเองนั้นน้อยกว่าคู่รัก บุคคลจะมีแรงจูงใจในการรักษาความมีคุณค่าของตนเอง โดยการลดภาวะการถูกคุกคามจากผลงานที่เหนือกว่าของคู่รัก โดยเฉพาะคู่ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก บุคคลจะมองไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและคู่รักว่าเป็นแหล่งของคุณค่า โดยมองความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวกเพิ่มขึ้น เพื่อลดภาวะจากการถูกคุกคาม ซึ่งเป็นการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย เมื่อถูกคุกคามจากผลงานที่เหนือกว่าของคู่รัก ความสมบูรณ์พร้อมของตัวตนของบุคคลจะถูกคุกคามจากการเปรียบเทียบดังกล่าว แต่บุคคลจะไม่มองไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและคู่รักว่าเป็นแหล่งของคุณค่าเพื่อใช้ในการลดการถูกคุกคามจากการเปรียบเทียบ เนื่องจากบุคคลไม่มีความเหมือนหรือเชื่อมโยงระหว่างตนเองและคู่รักมากพอที่จะทำการลดการถูกคุกคามด้วยวิธีการยืนยันคุณค่าในตนเอง ดังนั้นบุคคลจึงไม่กระทำการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์กับคู่รักของตน Murray และคณะ (2001) มีความเห็นว่าในความสัมพันธ์กับคู่รัก การยืนยันคุณค่าในตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดความไม่สบายใจจากการถูกเปรียบเทียบกับคู่ของตนเอง โดยการเปรียบเทียบไม่ได้ทำลายความรู้สึกของคู่รัก รวมทั้งไม่ได้ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างกัน แต่เมื่อแนวคิดเกี่ยวกับตนเองถูกคุกคามด้วยผลงานทางลบของตนเอง บุคคลจะบรรเทาการถูกคุกคามนั้นโดยการพูดเกินจริงในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับคู่รักของตน ซึ่งความสัมพันธ์จะเป็นตัวป้องกันบุคคลจากผลกระทบของการเปรียบเทียบ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อไปถึงความสามารถส่วนบุคคล ดังนั้นบุคคลจึงใช้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักเป็นแหล่งในการยืนยันคุณค่าในตนเอง (Murray และคณะ, 1998)

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการทำงานผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 เป็นบางส่วน โดยพบว่าผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง และมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักมากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย โดยมีการประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังทฤษฎีการยืนยันคุณค่าในตนเองของ Steele (1988) ที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ และการประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ แม้จะไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลที่ได้ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ สาเหตุที่การประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ไม่มีความแตกต่างกันอาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูของคนในสังคมไทยจากรุ่นหนึ่งสู่อีกหนึ่งรุ่นหนึ่งที่สั่งสอนให้บุคคลไม่มอง

ตนเองดีกว่าหรือเหนือกว่าบุคคลอื่นมากจนเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีชัยชนะหรือประสบความสำเร็จมากกว่าคนใกล้ชิดหรือคนที่เป็นที่รัก รวมทั้งวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นวัฒนธรรมแบบคตริรวมหมู่ (Collectivistic) ที่เน้นความสัมพันธ์ให้บุคคลในสังคมมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงส่งผลให้บุคคลในสังคมไทยรู้จักเกรงใจผู้อื่น รู้จักถ่อมตน และไม่ยกตนข่มท่านให้ตนเองเหนือกว่าบุคคลอื่น จึงส่งผลให้บุคคลประเมินคุณลักษณะในด้านต่างๆ เกี่ยวกับตนเองอย่างถ่อมตัว

สมมติฐานที่ 5 ผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์ไม่แตกต่างจากผู้รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักด้อยกว่าตนเอง

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการเรียนและด้านการทำงานผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 ทั้งหมด นั่นคือในสถานการณ์ด้านการเรียนผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์ไม่แตกต่างจากผู้รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักด้อยกว่าตนเอง โดยพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 199.33$) ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 220.60$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 129.07$) ไม่แตกต่างจากผู้รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักด้อยกว่าตนเอง ($M = 195.40$, $M = 204.40$ และ $M = 119.33$ ตามลำดับ) และในสถานการณ์ด้านการทำงาน พบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 195.80$) ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 192.33$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 122.60$) ไม่แตกต่างจากผู้รับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักด้อยกว่าตนเอง ($M = 197.67$, $M = 201.27$ และ $M = 122.73$ ตามลำดับ)

ทฤษฎีการยืนยันคุณค่าในตนเองของ Steele (1988) ระบุว่าเมื่อบุคคลถูกคุกคามจากการเปรียบเทียบผลงานกับคู่รัก และบุคคลมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก บุคคลจะยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ แต่หากบุคคลมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย หรือตามทฤษฎีการคงภาพลักษณ์ในการประเมินตนเองของ Tesser (1988) ที่ว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบผลงานและคู่รักมีผลงานด้อยกว่า ตัวตนของบุคคลก็ไม่ถูกคุกคามจากการเปรียบเทียบ ดังนั้นบุคคลจึงไม่มีความจำเป็นต้องยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์

โดยบุคคลจะประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ประเมินคุณลักษณะของคู่รัก ด้านความสัมพันธ์ และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักตามความเป็นจริง

สมมติฐานที่ 6 ผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของ คู่รักเหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการเรียนและด้านการทำงานผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 6 ทั้งหมด นั่นคือในสถานการณ์ด้านการเรียนผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบ ใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีคะแนนการประเมิน ความสัมพันธ์ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม โดยพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีค่ามัธยิมเลขคณิตของคะแนนการ ประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 199.33$) ประเมินคุณลักษณะของคู่รัก ด้านความสัมพันธ์ ($M = 200.60$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 129.07$) ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($M = 215.60$, $M = 211.33$ และ $M = 128.00$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในสถานการณ์ด้านการทำงาน พบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบ ใกล้ชิดกันน้อย และรับรู้ว่าคุณภาพผลงานของคู่รักเหนือกว่าตนเอง มีค่ามัธยิมเลขคณิตของ คะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 195.80$) ประเมิน คุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 192.33$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ ระหว่างคู่รัก ($M = 122.60$) ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($M = 202.60$, $M = 199.20$ และ $M = 125.33$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

ทฤษฎีการยืนยันคุณค่าในตนเองของ Steele (1988) เสนอว่าบุคคลจะยืนยันคุณค่าใน ตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีผลงานด้อยกว่าคู่รัก รวมทั้งมีความสัมพันธ์ แบบใกล้ชิดกันมากเท่านั้น แต่หากบุคคลมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย หรือไม่เกิดการ เปรียบเทียบผลงานระหว่างตนเองและคู่รัก บุคคลจะไม่มีที่ยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทาง ความสัมพันธ์แม้ว่าตนเองจะถูกคุกคามจากผลงานที่ด้อยกว่าก็ตาม ซึ่งบุคคลจะประเมิน คุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ และ ประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักตามความเป็นจริงระหว่างตนเองและคู่รัก

สมมติฐานที่ 7 ผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนการประเมิน ความสัมพันธ์ในทิศทางบวกมากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย

สำหรับการรับรู้คุณภาพของผลงานในด้านการเรียนและด้านการทำงานผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 7 ทั้งหมด นั่นคือในสถานการณ์ด้านการเรียนผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบ

ใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนการประเมินความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย โดยพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก มีค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 221.18$) ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 219.58$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 147.82$) มากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย ($M = 203.44$, $M = 205.44$ และ $M = 125.47$ ตามลำดับ) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ [$F(1, 84) = 9.26, p < .001$, $F(1, 84) = 5.85, p < .05$ และ $F(1, 84) = 21.52, p < .001$ ตามลำดับ] และในสถานการณ์ด้านการทำงาน พบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก มีค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนการประเมินคุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ($M = 211.51$) ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ ($M = 212.91$) และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ($M = 148.87$) มากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย ($M = 198.69$, $M = 197.60$ และ $M = 123.56$ ตามลำดับ) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ [$F(1, 84) = 5.88, p < .05$, $F(1, 84) = 8.03, p < .001$ และ $F(1, 84) = 27.71, p < .001$ ตามลำดับ]

ระดับความใกล้ชิดระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งในทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองของ Tesser (1988) โดยเสนอว่าบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และมีผลงานยอดเยี่ยมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลนั้นจะเพิ่มการประเมินตนเองโดยผ่านกระบวนการสะท้อน และร่วมชื่นชมยินดีกับความสำเร็งนั้น หรือหากบุคคลมีผลงานที่ไม่ดี ประพฤติผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม หรือผิดจารีตประเพณี บุคคลจะลดการประเมินค่าของตนเองลง นั่นคือหากบุคคลยังมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และผลงานยิ่งเลวร้ายเพียงใด บุคคลจะประเมินตนเองในทางลบเช่นกัน และหากบุคคลที่เราเปรียบเทียบกับมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก ผลงานดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง และมีผลงานที่ยอดเยียมกว่าตัวเรา บุคคลจะประเมินตนเองในทางบวกลดลง แต่หากบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย บุคคลจะร่วมแสดงความยินดีกับความสำเร็งนั้นๆ และสอดคล้องกับทฤษฎีการยืนยันคุณค่าในตนเองของ Steele (1988) ที่ว่าเมื่อบุคคลถูกคุกคามจากการเปรียบเทียบในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองแล้ว บุคคลจะทำการยืนยันคุณค่าในตนเองผ่านทางความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก เพื่อเป็นการยืนยันกับตนเองว่าตนเองและคู่รักมีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ที่ดี และมองเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักว่ามีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น โดยจะเกิดขึ้นเฉพาะบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากเท่านั้น ดังนั้นผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากจึงมีคะแนนการประเมิน คุณลักษณะของตนเองด้านความสัมพันธ์ ประเมินคุณลักษณะของคู่รักด้านความสัมพันธ์ และประเมินเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก มากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย